

Извештај о раду Координационог тела за
родну равноправност Владе Републике
Србије
за период јануар – децембар 2017.
године

Јануар, 2017.

Садржај

Увод	3
Унапређење стратешког и законодавног оквира	7
Иницијативе и пројекти.....	11
Донације и додела јавних средстава.....	12
Увођење родне перспективе	13
Промоција родне равноправности и заговарање за права жена и девојчица	15
Сарадња са организацијама цивилног друштва	16
Међународна сарадња, представљање активности Републике Србије и размена искустава.....	16

Увод

Србија је, по извештају Светског економског форума у односу на претходну годину напредовала за 8 места и у извештају који је објављен у новембру 2017 године, налази се на 40. месту, од 144 земље света, за коју се прикупљају и објављују подаци. Резултати спровођења политика и мера у области родне равноправности, по овом извештају, највидљивији су у области здравља, образовања и политичке партиципације, док је у области економског положаја жена задржала ниво из претходне године.

У току 2016. године, након формирања нове Владе Републике Србије, КТПР је наставило рад на изради Нацрта Закона о родној равноправности. Осим координације израде Нацрта Закона, КТПР је у 2016. години учествовало у изради Акционог плана за примену Резолуције Савета Безбедности Уједињених Нација 1325 – Жене, мир, безбедност као и 8 закона и прописа и 7 других акционих планова. Организоване су бројне кампање подизања свести у овој области, обуке, студијске посете и конференције, а започет је интензиван рад на родно одговорном буџетирању. У децембру 2016 израђен је и веб сајт Координационог тела <https://www.rodnaravnopravnost.gov.rs> уз подршку Мисије ОЕБС у Србији.

Координационо тело за родну равноправност републике Србије у току 2017. године наставило је рад на координацији и заговарању унапређења законског, стратешког и институционалног оквира, праћењу примене политика и обавеза у области родне равноправности, али и реализовало самостално, или у сарадњи са партнерским институцијама и организацијама, низ практичних иницијатива, мера и активности усмерених на унапређивање родне равноправности и положаја жена у Србији.

Током 2017. године, највећи број активности био је усмерен на финално усаглашавање Нацрта Закона о родној равноправности, његово упућивање у процедуру усвајања и заговарање усвајања Нацрта Закона о родној равноправности, који је кључан за даљи напредак у области родне равноправности у Србији. Осим рада на усвајању Нацрта Закона, током 2017. године настављене су активности на праћењу и координацији примене Националног акционог плана за остваривање родне равноправности (2016-2018), активности усмерене ка повећању видљивости и унапређење положаја жена са села, наставак борбе против насиља према женама, кроз подршку унапређивању нормативног и стратешког оквира у овој области у складу са Конвенцијом Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулском конвенцијом), бројне активности подизања свести о неприхватљивности ове друштвене појаве и усмерене на оснаживање жена да пријаве насиље, материјалну подршку институцијама и организацијама које пружају услуге женама у ситуацији насиља и спровођење пројекта "Интегрисани одговор на насиље над женама и девојчицама у Србији II". За допринос сузбијању насиља према женама, Амбасада Сједињених Америчких Држава доделила је признање потпредседници Владе и председници Координационог тела за родну равноправност, проф. др Зорани Михајловић.

Извештај о раду Координационог тела за родну равноправност садржи преглед кључних активности у 2017. години, укључујући, али се не ограничавајуће се на активности усмерене на спровођење мера и активности предвиђених националном Стратегијом за родну равноправност 2016- 2020 кроз реализацију Националног акционог плана за родну равноправност 2016-2018. Координационо тело за родну равноправност је одговорно за праћење и координацију спровођења ове стратегије и пратећих акционих планова и припрема годишње извештаје о томе.

Овај извештај садржи преглед кључних активности Координационог тела које су реализоване током 2017. године, а које су систематизоване према врсти на: оне које доприносе унапређивању стратешког оквира; на иницијативе и предлоге спровођења одређених мера; донације и додела средстава институцијама и организацијама које се баве пружањем услуга женама у ситуацији насиља; рад на промоцији родне равноправности и сарадњу са општинама и градовима, женским и другим невладиним организацијама и мрежама; и међународна сарадња са европским институцијама и земљама у региону у циљу размене добрих пракси и јачања институционалне сарадње.

Извештај о раду Координационог тела за родну равноправност за 2017.годину израђен је у оквиру програма подршке коју Влади Србије и Координационом телу пружа агенција Уједињених нација за оснаживање жена и родну равноправност (UN WOMEN) за спровођење Националног акционог плана за родну равноправност 2016 -2018).

Табеларни приказ кључних активности Координационог тела за родну равноправност у 2017. години

<p>Стратешки оквир – израда и спровођење</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Иницирана и започета израда Стратегије за спречавање и сузбијање насиља према женама у породичним и партнерским односима за период 2017-2020., кроз израду евалуације ефеката и резултата стратегије за период 2010-2015 и прикупљање препорука за израду новог стратешког документа - Предузете припремне активности за успостављање Оперативног тела за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2016-2020) - Реализовано је учешће у раду Координационог тела за праћење реализације Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Србији за период од 2016. до 2025. године - Настављен је рад на спровођењу НАП за спровођење националне Стратегије за родну равноправност 2016-2020, израђен је Извештај о раду за 2016. и спровођењу НАП у 2016. години - Одржавани су састанци са контакт особама за родну равноправност у надлежним министарствима и пружана
--	---

	<p>континуирана подршка у циљу јачања капацитета у области родне равноправности</p> <ul style="list-style-type: none"> - Припремани су прилози за извештаје по свим међународним конвенцијама које је Србија ратификовла, по међународним пактовима, и за редовне кварталне Извештаје о спровођењу Акционог плана за преговарачко Поглавље 23 "Правосуђе и основна права" - Настављен је интензиван рад на финалном усаглашавању Нацрта Закона о родној равноправности, његовом упућивању у процедуру усвајања и заговарању за усвајање
Иницијативе	<ul style="list-style-type: none"> - Иницијатива: "Запослимо 1000 жена на селу" у сарадњи са НАЛЕД и Етно мрежом - Иницијатива упућена Влади Републике Србије да се 18. мај прогласи Даном сећања на жене убијене у породичном и партнерском насиљу - Подршка иницијативи за пројекат промоције женског спорта - Подршка иницијативама за развој женског предузетништва
Донације и јавни позиви	<ul style="list-style-type: none"> - У сарадњи са UN WOMEN обезбеђени паник тастери за 60 центара за социјални рад и 30 здравствених установа - Додела средстава за сигурне женске куће - Давање на коришћење аутомобила Сигурној женској кући у Нишу - Јавни конкурс за доделу грантова организацијама цивилног друштва које пружају услугу СОС телефона женама које су у ситуацији насиља у породици и партнерским односима
Увођење родне перспективе у јавне политике	<ul style="list-style-type: none"> - Наставак рада на увођењу родно одговорног буџетирања уз подршку Координационог тела за родну равноправност - Наставак рада на увођењу принципа родне равноправности у ИПА програмирање, у сарадњи са Министарством за европске интеграције и канцеларијом UN WOMEN у Србији - Дводневни радни састанак са представницима Републичког завода за статистику, стручњацима и стручњакињама и представницама/цима цивилног друштва о унапређењу родно осетљиве статистике у Републици Србији у Зрењанину, уз подршку UN WOMEN
Кампање и јавни догађаји	<ul style="list-style-type: none"> - Организација панел дискусије "Жене и рад, двоструко запослене" поводом обележавања 8. марта - Обележавање 8.маја Међународног дана борбе против рака јажника - Обележавање Дана жена и девојчица у науци - Обележавање Дана девојчица у информативно комуникационим технологијама (ИКТ) - Подршка кампањи "Inspiring Girls"

	<ul style="list-style-type: none"> - Учешће на конференцији "Лидерке у борби против дискриминације" – завршне конференције програма "Академија женског лидерства", у априлу 2017. - Учешће на конференцији „Ромкиње у Србији: достигнућа, изазови и перспективе“ поводом Светског дана Рома и Ромкиња - Учешће на округлом столу „Предлози регионалних политика за илегалне миграције, борбе против трговине људима, и препоруке за будуће националне Стратегије за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и партнерским односима и Стратегије за спречавање трговине људима“ - Учешће на конференцији „Женско предузетништво као неискоришћени потенцијал централне и источне Европе“ коју је организовала Унија пословних жена Србије и подршка иницијативама за развој женског предузетништва - Учешће на конференцији Мреже утицајних жена "Утицајне жене – могу ли жене да мењају Србију?" - Кампања "16 дана активизма" против насиља над женама
<p>Подршка локалним механизмима за родну равноправност</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Учешће на конференцији "Родна равноправност на локалном нивоу у циљу подршке примени политика родне равноправности и јачању локалних механизма за родну равноправност". - Додела сертификата локалним самоуправама за спровођење пројеката у области родне равноправности уз подршку Програма Европски Прогрес - Учешће на трибини о положају локалних механизма у АП Војводини, коју је организовала Академија женског лидерства - Подршка оснивању женских одборничких мрежа у 10 општина у Србији, у оквиру програма UN WOMEN
<p>Сарадња и партнерство са организацијама цивилног друштва</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Састанци и сарадња са Женском платформом за развој Србије 2014-2020 у циљу финалног усаглашавања Нацрта закона о родној равноправности - Подршка додели награда за Жену змаја Удружењу пословних жена Србије - Састанак са представницима Женског центра Бибија о унапређењу положаја Ромкиња у Србији - Усвајање предлога Координационог тела да се да се 18. мај прогласи Даном сећања на жртве породичног насиља што је била заједничка иницијатива Координационог тела и "Мреже жена против насиља" које су организовале потписивање петиције и предале 25000 потписа председници Координационог тела - Хитан састанак са институцијама поводом фемцида који је иницирала Женска платформа за развој Србије, а подржале UN WOMEN, и издавање саопштења за апел институцијама

	за ефикаснију заштиту жена од насиља у партнкерским односима
Међународна сарадња, представљање активности Републике Србије и размена искустава	<ul style="list-style-type: none"> - Учешће у раду на редовним састанцима Комисије Савета Европе за родну равноправност - Представљање Трећег периодичног извештаја о примени Међународног пакта о грађанским и политичким правима - Годишњу састанак Европског института за родну равноправност у оквиру подршке у процесу придруживања Европске уније за земље Западног Балкана и Турску - Даљи рад на промоцији Индекса родне равноправности и јачању регионалне сарадње

У току 2017. године је:

- Настављено спровођењу и координација спровођења 3 националне стратегије и акциона плана;
- Подржане 4 иницијативе за унапређење положаја жена и девојчица;
- Обезбеђена подршка сигурним женским кућама у укупном износу од 10.000.000,00 динара
- Организовано преко 20 јавних догађаја и конференција са циљем заговарања за права жена и девојчица и издато преко 100 саопштења;
- Одржано 5 обука за запослене у државним органима, контакт особе за родну равноправност и медијске професионалце, на којима је учествовало више од 80 учесника;
- Израђен план сарадње са организацијама цивилног друштва и организовани састанци са представницима женских организација, укључујући и организације жена са села.

Унапређење стратешког и законодавног оквира

Током 2017. настављена је реализација пројекта који финансира Шведска влада "Интегрисани одговор на насиље према женама и девојчицама II" за који је Координационо тело кључни носилац реализације у сарадњи са агенцијама Уједињених нација (Фонд Уједињених нација за развој - UNDP, Фонд Уједињених нација за права детета - UNICEF, Фонд Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена - UN Women, Популациони Фонд Уједињених нација - UNFPA) и надлежним ресорним министарствима. Главни циљ пројекта је даљи развој социјалног и институционалног окружења које ће допринети нултој толеранцији и искорењивању насиља према женама и девојчицама у Србији, кроз побољшање законског и политичког оквира у овој области, јачање система за спречавање насиља, механизма помоћи за жртве насиља и унапређење приступа ефикасној заштити од насиља кроз одрживе опште и специјалистичке услуге. У оквиру пројекта, а ради реализације постављених циљева, планирана је, између осталог, израда закона о спречавању насиља у породици и националне стратегије за борбу против насиља према женама у породичним и партнерским односима

Пројектом је предвиђена и подршка реализацији Закона о спречавању насиља у породици, чија је примена започела 01.06.2017. године: полицијски службеници су од 1.06. до краја 2017. године изrekli укупно 9339 хитних мера забране приласка и комуникације са жртвом могућем учиниоцу и 4469 мера привременог удаљења могућег учиниоца из стана.

У оквиру пројекта, а у складу са посебним циљем Стратегије за родну равноправност за 2016-2020 годину који се односи на повећање сигурности жена од родно заснованог насиља и насиља према женама, и предвиђа посебну меру унапређивања нормативног оквира система заштите усвајањем стратешког документа за спречавање и сузбијање насиља над женама, укључујући насиље у породици и у партнерским односима, започет је рад на изради нове стратегије за спречавање и сузбијање родно заснованог насиља. Активности обухватају процену утицаја претходне Националне стратегије за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и партнерским односима (2011-2015) са препорукама за израду новог стратешког оквира. За носиоца реализације активности координације на изради и усвајању овог стратешког документа одређено је Координационо тело, а партнери у реализацији су Министарство унутрашњих послова; Министарство правде; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Министарство здравља; Републичко јавно тужилаштво, и женска и друга удружења. Координационо тело је иницирало процес доношења овог новог стратешког документа имајући у виду да је досадашња национална Стратегија за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и партнерским односима 2011-2015 истекла је закључно са 2015. годином, тренд пораста насиља према женама и родно заснованог насиља и политике ЕУ у овој области, а посебно обавезе предвиђене Конвенцијом Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици.

Иако Република Србија тек од 2018. године има обавезу извештавања по Истамбулској конвенцији, благовремено се започело са израдом методологије за извештавање. Реч је о првом државном извештају о спровођењу Конвенције. У међувремену, ради реализације обавеза преузетих ратификацијом Истанбулске конвенције, а у циљу усвајања и примене делотворних, свеобухватних и координираних државних политика, које обухватају све релевантне мере за спречавање и борбу против свих видова насиља, Координационо тело је организовало редовне састанке за размену информација и планирање заједничких активности у овој области са релевантним министарствима и агенцијама УН које учествују у пројекту.

Кроз пројекат је, у складу са Законом и у сарадњи УНДП, Министарства правде и Аутономног женског центра, развијен и тестиран модел на основу ког се сви пријављени случајеви насиља у породици разматрају на састанцима локалних група за координацију и сарадњу, којима руководи надлежни основни јавни тужилац, а у чијем раду учествују надлежни службеници полиције и центара за социјални рад, као и других служби и организација по потреби. Спроведено је пилотирање примене Правилника о координацији и сарадњи на подручју одабраних основних јавних тужилаштава у Србији, како би се омогућила ефикасна примена оних одредби Закона о спречавању насиља у породици који се односе на поступање у случајевима насиља кроз рад локалних Група за координацију и сарадњу; конкурс за доделу средстава женским невладиним организацијама које пружају услугу

Развијен је и оквир за евиденцију састанака који омогућује мониторинг рада група за координацију и сарадњу. У сарадњи са УНИЦЕФ спроведене су обуке у 12 градова и

општина за професионалце из сектора социјалне заштите, полиције, образовања, здравственог и правосудног сектора, као и невладиних организација, за заштиту деце од занемаривања и злостављања, као и заштиту жена жртава насиља. Пројекат је допринео да услуга СОС телефона за подршку женама у ситуацији насиља, коју пружају женске невладине организације буде доступна већем броју корисница, а посебно Ромкињама и женама са инвалидитетом. Подршку у виду грантова добило је осам удружења која пружају ову специјализовану услугу. Радило се на унапређењу програма рада са починиоцима насиља кроз развој стандарда и принципа рада, повезивање ових програма са програмима рада са женама и са децом која су претрпела насиље, као и са другим институцијама и организацијама у заједници. Сprovedено је истраживање којима су обухваћени родитељи, наставници и струковна удружења, као и деца у четири предшколске установе ради израде смерница за рад са професионалцима на превенцији и заштити од насиља у предшколским установама. Реализовани су едукативни програми рада са младићима, под називом „Програм М“ у пет градова, а пратили су их јавни догађаји и акције којима се даље шире основне идеје и поруке о вредностима ненасиља, родне равноправности, активизма и превенције свих облика насиља. Сprovedена је Анализа медијског извештавања о насиљу над женама у 2015. и 2016. години која поред прегледа стања садржи и препоруке на основу којих ће се реализовати нове активности чији је циљ да допринесу медијској писмености и унапређењу медијских стилова извештавања у овој области.

У току 2017. године усвојен је Национални акциони план (НАП) за спровођење Резолуције Савета Безбедности – Жене, мир, Безбедност 1235 и ово је други Акциони план за промену Резолуције који Србија усваја, након евалуације претходног. Координационо тело је имало активну улогу у изради НАП и одређено је за Оперативно тело за примену овог документа. У току 2017 одржани су консултативни састанци са надлежним органима, као и представницима академске заједнице, цивилног друштва и представницима Мисије ОЕБС-а у Београду, ради договора у вези са иницијалним корацима потребним за почетак примене Националног акционог плана (НАП-а) за примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији (2016-2020), након усвајања на Влади. Разматрани су основни проблеми са којима се Министарство одбране, као орган надлежан за координацију примене овог плана у претходном периоду, суочавало и које је потребно превазићи у наредном периоду, који су неопходни кораци за формирање Оперативног тела, и приоритетне активности садржане у НАП-у које би Мисија ОЕБС-а у Србији била у могућности да подржи у наредном периоду.

КТРП такође учествовало у раду Координационог тела за реализацију Стратегије за социјало укључивање Рома и Ромкиња и учествовало у изради Акционог плана за примену стратегије за 2017 – 2018 годину.

КТРП припремало и подносило кварталне прилоге за израду извештаја о спровођењу Акционог плана Републике Србије за преговарачко Поглавље 23 ”Правосуђе и основна права”. Припремани су и подношени извештаји по свим међународним конвенцијама које је Србија ратификовала (осам), два међународна пакта (Међународног пакт о грађанским и политичким правима и Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима), и одговори у оквиру Универзалног периодичног прегледа,

механизма надзора поштовања људских права у земљама чланицама Уједињених нација Савета за људска права УН.

Координационо тело је радило на праћењу спровођења Националног акционог плана за спровођење Стратегије остваривања родне равноправности у Републици Србији (2016 – 2020), за чију је координацију спровођења задужено, и изради Извештаја о спровођењу Акционог плана, за 2016. и 2017. годину. Осим сарадње са другим државним органима одговорним за спровођење појединачних активности предвиђених овим планом, КРТТ је одржавало састанке и комуникацију са контакт особама у ресорним министарствима и другим државним органима у циљу њиховог интензивнијег умрежавања, јачања капацитета, пружало неопходну подршку и прикупљало информације и податке о реализованим активностима. Информације о реализованим активностима у оквиру спровођења НАП 2016 – 2018, доступне су у извештајима о спровођењу НАП за 2016. и 2017. годину.

У 2017. години настављен је рад на финалном усаглашавању текста Нацрта закона о родној равноправности и на довршетку процедуре усвајања новог Закона што би представљало значајно и неопходно унапређење правног оквира који регулише питања родне равноправности. Доношење новог закона је не само обавеза предвиђена националном Стратегијом за родну равноправност 2016-2020, већ је и део преузетих обавеза дефинисаних Акционим планом за преговарачко Поглавље 23 „Правосуђе и основна права“ у оквиру предприступних преговора Европској унији, а ради усклађивања домаћег законодавства са прописима ЕУ, и ратификованом Истанбулском конвенцијом и Конвенцијом о укидању свих облика дискриминације жена (CEDAW).

Након што је у фебруару 2016. године из скупштинске процедуре повучен предлог Закона о равноправности жена и мушкараца, имајући у виду велики број примедба које су на текст упутиле организације цивилног друштва, а ради постизања најширег друштвеног консензуса, Нацрт закона је повучен из процедуре ради усаглашавања текста. За координацију овог сложеног процеса који је започет у 2016. години, задужено је Координационо тело за родну равноправност. У 2017. години је настављен интензиван рад на усаглашавању текста нацрта и одржане су бројне квалитетне и конструктивне консултације не само са државним органима, већ и са женским невладиним организацијама и представницима струче јавности, али и независним институцијама и органима и организацијама из јавног сектора, као и са представницима привреде преко Привредне коморе Србије.

На изради и усаглашавању текста у транспарентном, консултативном процесу који је обухватило више од 100 заинтересованих субјеката, посвећено и професионално је рађено и у 2017. години. Тако израђен Нацрт закона усаглашен је у највећој могућој мери са мишљењима и сугестијама надлежних државних органа и организација (добијено је 27 позитивних мишљења од 28 тражених мишљења, од којих је 4 садржало незнатне, мање сугестије за унапређење текста). Ради израде што квалитетнијег закона, а имајући у виду велики број заинтересованих субјеката, Нацрт је прошао је два круга усаглашавања. Након тога, у складу са прописаном законском процедуром, Нацрт је у септембру упућен у даљу процедуру ради усвајања. На седници Одбора за привреду и финансије Владе Републике Србије, представник Министарства за рад, запошљавање,

борачка и социјална питања је тражио одлагање разматрања текста ради додатног усаглашавања са Министарством за рад, запошљавање борачка и социјална питања. Одбор је прихватио предлог и донео закључак да предлагач усагласи текст са Министарством. По закључку је одмах поступљено, и Нацрт закона је тренутно у Министарству на које се чека да би се добиле конкретне сугестије за унапређење предложеног текста.

Због заустављања доношења закона, у току 2017. о овом Нацрт закона, његовим решењима и даљим корацима које је потребно предузети да би се усвојио, водила се велика дебата у јавности. Због тога је КТРО, заједно са министарком Михајловић у бројним медијским наступима указивало на значај усвајања овог Закона, на добра предложена законска решења за која су добијене бројне похвале и широк друштвени консензус, на непостојање конкретних примедби због којих би се зауставио процес доношења закона и на потребу за његовим што хитнијем усвајањем. У току 2017. више од 80 организација је упутило апеле и подршку за усвајање Закона о родној равноправности КТРО. И поред обавезујућег закључка одбора, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је крајем 2017. године, без ваљаног образложења, упутило Нацрт закона на поновне консултације са органима јавне власти и представницима цивилног друштва преко Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом, у циљу добијања "примедби" на текст нацрта Закона који је већ био усаглашен и у чијем усаглашавању су учествовали и представници Министарства. О застоју у доношењу закона и новонасталим препрекама за доношење модерног, европског закона по мери грађана и грађанки Србије, обавештена председница Владе.

Иницијативе и пројекти

У јуну 2017, под покровитељством Координационог тела за родну равноправност и потпредседнице Владе Србије, у сарадњи са Етно мрежом, струковном организацијом жена које се баве производњом традиционалних рукотворина, и Националном алијансом за локални економски развој (НАЛЕД-ом), покренута је иницијатива за запошљавање 1.000 жена и младих у руралним подручјима на пословима израде традиционалних рукотворина као пословних и дипломатских поклона.

Иницијатива „Запослимо 1000 жена на селу“ је упућена друштвено одговорним компанијама, институцијама и међународним организацијама које набавком финих рукотворина могу да допринесу економском оснаживању жена и младих у сеоским срединама и очувању културног наслеђа. Циљ је да се 1000 жена и младих запосли у трајању од најмање три месеца. До сада је запослено 325 жена са укупно 7150 радних сати.

КТРО је заједно са UN WOMEN и у сарадњи са Женском платформом за развој Србије организовало је 16. октобра 2017. конференцију Жене на селу: унапређење квалитета живота у сеоским подручјима, у циљу обележавања Међународног дана сеоских жена.

Конференција на којој су поред представника државних органа присуствовале и активно учествовале представнице женских организација, резултирала је закључцима, на основу којих је изређен предлог мера за унапређење положаја жена које живе у руралним подручјима и њиховог бољег приступа економским ресурсима који ће се

реализовати у наредном периоду у сарадњи са надлежним државним органима. На конференцији је закључено да је неопходно балансирано улагање у рурални развој у односу на пољопривреду, увезивање родно одговорних политика у области пољопривреде и руралног развоја, унапређење система за прикупљање података о пољопривреди и руралном развоју, обезбедити повећано учешће жена међу корисницима средстава, донети нови Закон о родној равноправности, Закон о традиционалној производњи и Закон о сезонским пословима. Подршка женама са села је настављена кроз низ догађаја и подршку удружењима жена са села које су активне у пољопривреди, развијањем алата за заговарање на локалном нивоу и кампањом за видљивост изазова са којима се суочавају жене са села у Србији.

Влада Републике Србије усвојила је предлог Координационог тела да се 18. мај прогласи Даном сећања на жртве породичног насиља што је била заједничка иницијатива Координационог тела и "Мреже жена против насиља" које су организовале потписивање петиције и предале 25000 потписа подршке овој иницијативи председници Координационог тела.

КТРП се залаже и за унапређење положаја и заштиту права девојчица и од 2016. је тема женског спорта и приступачности спорта девојчицама значајна тема у раду КТРП. КТРП најавило и започело са пружањем подршке пројекту Марине Маљковић, селекторке женске кошаркашке репрезентације и оснивачицом "Покрета за женску кошарку" који има за циљ промоцију женског спорта и подршку девојчицама и женама да се баве спортом. У том циљу одржани су састанци са са Марином Маљковић и њеним тимом и министром просвете Младеном Шарчевићем, и упућени предлози за подршку пројекту делегацији ЕУ, шведским, норвешким и немачким партнерима. Такође, КТРП континуирано пружа подршку и подиже видљивост важности укључивања девојчица у сектор информационих технологија.

Донације и додела јавних средстава

КТРП је овлашћено да иницира доношење и прати спровођење стратешких докумената и пратећих акционих планова у овој области; прати примену свих релевантних закона; даје предлоге, мишљења и стручна објашњења од значаја за унапређење родне равноправности Влади, министарствима, посебним организацијама, другим органима и стручним организацијама у чијој надлежности је и област родне равноправности, и да унапређује спровођење политике једнаких могућности у Републици Србији. Ипак, КТРП нема сопствена буџетска средства за ове намене. Због тога су и у 2017. години бројне активности КТРП биле усмерене на обезбеђење донаторске подршке односно финансијских средстава из других извора.

У 2017. години КТРП је обезбедило средства за подршку институцијама и организацијама које пружају услуге женама у ситуацији насиља кроз пројекат Интегрисани одговор насиље над женама "Интегрисани одговор на насиље над женама и девојчицама у Србији II".

Такође, на иницијативу КТРП које је интензивно радило на подршци и дефинисању потреба сигурних женских кућа, у циљу унапређења услова, али и доступности услуге за жене и децу у ситуацији насиља, Министарство грађевине, инфраструктуре и

саобраћаја, је обезбедило финансијска средства за подршку 10 сигурних кућа за жене жртве насиља. Средства су обезбеђена у укупном износу од 10.000.000,00 динара за радове на реконструкцији и унапређењу становања, кроз реализацију програма за социјално становање, укључујући и пројекат за приступачност Сигурне женске куће у Новом Саду за жене са инвалидитетом, у сарадњи са Организацијом "Из круга – Војводина". Комисија која је формирана у оквиру Министарства је пратила и извештавала о имплементацији планираних активности у оквиру пројекта.

Уз подршку и у сарадњи са UN WOMEN, за здравствене установе и центре за социјални рад обезбеђено је 60 паник тастер система, а имплементација система је у току, у циљу унапређења сигурности за жене у овим установама. Координационо тело за родну равноправност подржало је и оснивање Центра за оснаживање жена жртава породичног насиља у Сремској Митровици (после Сомбора други оваквог типа у Србији).

Исто тако, КТРП дало на коришћење аутомобил Министарства грађевинарства, инфраструктуре и саобраћаја Сигурној женској кући у Нишу чиме су се унапредили услови за рад у овој институцији и обезбеђивање доступности услуга женама жртвама насиља.

На основу консултација са представницама Мреже жена против насиља, у вези финализације Стандарда за пружање СОС услуге женама у ситуацији насиља, који је неопходан за дефинисање стандарда акредитације услуге и успостављање националног СОС телефона, у 2017. години опредељена су финансија средства за подршку женским специјалистичким организацијама које пружају СОС услугу. У оквиру пројекта "Интегрисани одговор на насиље над женама и девојчицама у Србији II". такође је расписан јавни конкурс за доделу грантова организацијама цивилног друштва које пружају услугу СОС телефона женама које су у ситуацији насиља у породици и партнерским односима. Ова услуга је дефинисана као обавеза државе и Истамбулском конвенцијом, а Национални СОС телефон још увек није у функцији нити су стандардизоване услуге и правилник пружања ових услуга женама жртвама насиља. Препреке представљају и недоречености Закона о социјалној заштити и други подзаконски акти у надлежности Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Увођење родне перспективе

Родно одговорно буџетирање (РОБ) дефинисано је изменама Закона о буџетском систему 2015. године. Од тада, а интензивно од 2016. и током 2017. године, Министарство финансија у сарадњи са КТРП, а уз подршку UN WOMEN у Србији ради на увођењу родно одговорног буџетирања и подршке буџетским корисницима за припрему родно одговорних буџетских програма.

Са изабраним институцијама - директним буџетским корисницима су одржане информативне сесије, а након тога и појединачне консултације у циљу припреме предлога буџета за наредну годину у складу са родним принципима. Исти процес настављен је и у планирању буџета за 2018. годину. Примери имплементације Родно одговорног буџетирања су различити: неки корисници ће у 2017. израдити родне анализе како би могли да дефинишу родне циљеве које желе да постигну до 2020. (Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Покрајински секретаријат

за демографију, Народна скупштина Републике Србије), Републички завод за статистику ће увести нове индикаторе, а Министарство пољопривреде повећати издвајања за пољопривреднице. Циљ је да до 2020. године све буџетске институције уведу принцип родне равноправности у своје буџете.

У буџету за 2018. 33 од 35 буџетских корисника је испунило своју обавезу. РОБ је примењен у 42 програма и 57 програмских активности. Циљ је да се процес увођења РОБ-а даље унапређује, и да се при планирању буџета родно сензитивни индикатори преиначе у родно трансформативне мере које ће се финансирати из буџета и унапредити родну равноправност у Републици Србији.

У 2017. години КТРП је иницирало и процес увођења РОБ на локалном нивоу – у Шапцу и Лесковцу, са којима је потписан протокол о сарадњи на увођењу РОБ.

Министарство грађевинарства, инфраструктуре и саобраћаја је прво Министарство у Србији које је, уз подршку КРТТ, у 2016. буџетирало, а у 2017. почело са израдом секторске родне анализе. Резултати анализе биће доступни у фебруару 2018. што је уједно прва родна анализа финансирана из буџетских средстава.

У октобру 2017. одржан је дводневни радни састанак са представницима Републичког завода за статистику, стручњацима и стручњакињама и представницама/цима цивилног друштва о унапређењу родно осетљиве статистике у Републици Србији у Зрењанину, уз подршку UN WOMEN. Разговарало се о даљем унапређењу родно осетљиве статистике, али и коришћења у процесу израде јавних политика. Крајем 2017. објављено је и ново издање публикације "Жене и мушкарци у Републици Србији".

У току 2017. године Служба за управљање кадровима, у сарадњи са КТРП је организовала две обуке за запослене у органима јавне власти и Секретаријатом за јавне политике у области родне равноправности и увођења родне перспективе. Обуке су предвиђене Националним акционим планом, као и даљи рад на изради програма у оквиру обавезујуће обуке за државне службенике.

У оквиру подршке развијању знања у области студија рода односно подстицаје за циљана научна теоријска и емпиријска истраживања, Координационо тело је започело припреме истраживања којим би била мапирана ситуација у сфери неплаћеног рада и домаћинства и утицај на развој каријера жена у образовању и науци и дало податке неопходне за формулисање препорука за унапређење мултисекторске сарадње и подизање капацитета органа и служби у области образовања и социјалних политика с циљем унапређења родне равноправности. Истраживање ће бити спроведено у оквиру пројекта који финансира и спроводи Републички секретаријат за јавне политике и PERFORM (*Performing and Responsive Social Sciences*), а који подржава израду "студија и анализа за потребе креирања и праћења јавних политика у одређеној области заснованих на резултатима истраживања из области друштвених наука".

Од истраживања се очекује да дугорочно допринесе промовисању принципа родне равноправности у свим аспектима научног и образовног рада и последично унапређењу положаја жена у науци и високом образовању, нарочито жена које су ангазоване у

области природних и техничко-технолошких наука. Уједно ово истраживање доприноси и креирању политика које се односе на баланс породичног и професионалног живота, као и равномернију расподелу неплаћеног рада у домаћинству.

Промоција родне равноправности и заговарање за права жена и девојчица

У складу са првим општим циљем националне Стратегије за родну равноправност 2016-2020, али и са улогом механизма за родну равноправност, КТРП значајан део ресурса и активности усмерава ка промоцији принципа родне равноправности, измене родних образаца, подизања свести јавности о специфичним родним питањима и положајем жена и девојчица. Осим тога, организацијом и учешћем на различитим догађајима КТРП настоји да унапреди политички дијалог и креирање решења и мера које ће довести о унапређења родне равноправности.

КТРП је догађајима, конференцијама за медије, саопштењима и другим активностима обележило бројне важне датуме, којима се скреће пажња јавности на специфичне изазове са којима се суочавају жене и девојчице. Осим Међународног дана жена ,8. марта, који је обележен панел дискусијом "Жене и рад, двоструко запослене" , КТРП је обележило Међународни дан борбе против рака јајника, Дан жена и девојчица у науци, Дан девојчица у ИКТ, Светски дан Рома и Ромкиња учешћем на конференцији „Ромкиње у Србији: достигнућа, изазови и перспективе“ поводом Светског дана Рома и Ромкиња, Светски дан детета, ради посебног скретања пажње на проблем раних и присилних бракова, као кршења права девојчица и онемогућавање девојчица да остваре свој пуни потенцијал.

Председница КТРП проф. др Зорана Михајловић и представнице КТРП учествовале су на конференцијама посвећеним женском лидерству и женском предузетништву ("Лидерке у борби против дискриминације" – завршна конференције програма "Академија женског лидерства"; „Женско предузетништво као неискоришћени потенцијал централне и источне Европе“ којом је пружена подршка иницијативама за развој женског предузетништва, а коју је организовала Унија пословних жена Србије; Конференција Мреже утицајних жена "Утицајне жене – могу ли жене да мењају Србију?"). Осим тога, посебна пажња посвећена је вишеструко маргинализованим групама жена, као што су жене које живе у руралним подручјима, Ромкиње или жене мигранткиње и жртве трговине људима.

КТРП подржало је кампању "Inspiring Girls", која је настала у Великој Британији, а чији је циљ оснаживање девојчица.

Као и свако године КТРП, као и друге институције и организације обележавају и реализују низ активности у оквиру Кампања "16 дана активизма" против насиља над женама (25 новембар – 10 децембар). Ове године се, на иницијативу КТРП кампањи придружио и фудбалски клуб Црвена Звезда, па је током утакмице са фудбалским клубом Келн, 07.12.2017. на трибинама стадиона "Рајко Митић" био истакнут транспарент са поруком "Стоп насиља над женама". Ову вест су пренели сви медији и било је преко 20 медијских прилога о овој поруци.

Сарадња са организацијама цивилног друштва

На основу међународних докумената и препорука (на пример, Пекиншке декларације и Платформе за акцију) једна од кључних улога механизма за родну равноправност је сарадња и партнерство са женским организацијама, те омогућавање да се глас женских организација чује у процесу доношења одлука односно креирања мера и политика.

Осим сарадње на иницијативи за проглашавање 18. маја Даном сећања на жене жртве породичног насиља, Координационо тело је успоставило и континуирано одржава сарадњу са Мрежом жена против насиља и женским организацијама, које раде на припреми независних извештаја о примени Закона о спречавању насиља у породици.

У јулу 2017. КТПР је подржало иницијативу Женске платформе за развој Србије и UN WOMEN за хитан састанак са институцијама након случаја фемцида у Центру за социјални рад (након чега су и додељени паник тастери центрима за социјални рад и здравственим институцијама). КТПР се придружило саопштењу и апелу надлежним институцијама, али и формирању радне групе МУП Србије и женских организација и UN WOMEN о праћењу активности и примене мера за сузбијање насиља према женама.

У току 2017. уз подршку невладиног сектора, израђен је план унапређења сарадње КТПР са (женским) организацијама цивилног друштва.

У априлу 2017. године у Влади Србије одржан је састанак са представницима Женског центра Бибија о унапређењу положаја Ромкиња у Србији, односно укључености Ромкиња у Националну стратегију и њено спровођење. Ово је била прилика и да се представнице КТПР упознају са изазовима са којима се Ромкиње суочавају, али и да се Ромкиње информишу о раду КТПР и активностима Владе у области родне равноправности.

Међународна сарадња, представљање активности Републике Србије и размена искустава

КТПР одржава сарадњу са међународним институцијама и организацијама у Србији, које су значајан партнер на спровођењу политика у области родне равноправности: агенције Уједињених нација, пре свега UN WOMEN, UNDP, UNICEF.

Такође, Влада Швајцарске, кроз финансијску подршку Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC), је значајан партнер КТПР и Влади Србије у области родне равноправности и подржава јачање институционалног оквира за родну равноправност у Републици Србији.

КТПР је учествовало у представљању Трећег периодичног извештаја о примени Међународног пакта о грађанским и политичким правима у марту 2017., као и на припреми одговора на коментаре Комитета за људска права, који су се односили на положај Рома и Ромкиња, слободу говора и положаја миграната и тражиоца азила. Такође, КТПР је учествовало у припреми државног извештаја за трећи циклус Универзалног периодичног прегледа (УПР) Савета за људска права УН.

КТРП је учествовало у раду Комисије за родну равноправност Савета Европе и изради Стратегије за родну равноправност Савета Европе 2018-2028.

Координационо тело за родну равноправност, наставило је сарадњу са Европским институтом за родну равноправност (EIGE), заједно са Тимом за социјално укључивање и смањење сиромаштва (СИПРУ) и Републичким заводом за статистику (РЗС), а у циљу израде/израчунавања новог Индекса родне равноправности за Србију, по ЕУ методологији. Први, израчунат за Србију, представљен је у 2016. години. КТРП је такође учествовало на годишњем састанку Европског института за родну равноправност у оквиру подршке у процесу придруживања Европске уније за земље Западног Балкана и Турску.

Успостављена је сарадња са УН Агенцијом за храну и пољопривреду (ФАО) и немачким Савезним министарством за економску сарадњу и развој, тако да Координационо тело води процес валидације методологије извештавања циља одрживог развоја који се односи на родну равноправност, у односу на индикатор 5а2 којим се мери остваривање једнаких права жена на приступ економским ресурсима, власништву и контроли над земљиштем и другим облицима имовине, финансијских услуга, наслеђа и природних ресурса, у складу са националним законима. Циљ је да се промовише напредак у остваривању циља 5а у оквиру циљева одрживог развоја (СДГ) и омогући праћење реализације овог циља.

У децембру је у Црној Гори се одржана регионална конференција праћењу родне равноправности на Западном Балкану, који организује Регионална школа за јавну администрацију (РеСПА) и на којој су учествовали тим СИПРУ и Координационо тело за родну равноправност, које између осталог ради и на успостављању регионалне сарадње механизма за родну равноправност, на Западном Балкану. У том смислу блиска сарадња је успостављена и са Саветом за регионалну сарадњу чији се Секретаријат налази у Сарајеву, а који је настао у циљу промоције сарадње у оквиру европских и евро-атлантских интеграција Југоисточне Европе са циљем подстицања развоја у региону.